

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

ЧАСТЬ I

Established

1893.

TWO SECTIONS — SECTION I

PIK LI. Ч. 54. Джерзі Ситі, Н. Дж., субота, 20. березня 1943. No. 54. Jersey City, N. J., Saturday, March 20, 1943. VOL. LI.

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки.

Тел. „Свободи“: BErgen 4-0237—4-0807

THREE CENTS in the United States of America

П'ЯТЬ ЦЕНТИВ за границею Злучених Держав Америки.

Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016

FIVE CENTS elsewhere.

Накреслювати Повеєнні Пляни в Загальному, Дораджує Іден

Антоні Іден, британський міністер справ заграничних, мав розмову з членами обидвох конгресових комітетів для справ заграничних в бюрі сенатського комітету, вияснюючи британський погляд на справу повеєнного планування, щодо якого внесено в сенаті вже й резолюцію. Розмова була довірочна. Але до загально-

го відома дійшло те, що Іден дораджував у теперішньому часі обговорювати ті пляни більш у загальній формі, а решту лишити до остаточного сформування аж по війні. Запитаний про те, як буде виглядати по війні Польща, Іден ухилився від відповіді, а що не було натиску, щоби доконче на це відповідати, то питання залишилось без відповіді.

Американці Заняли Гафсу

АЛІАНТСЬКА ГОЛОВНА КВАТИРА В ПІВНІЧНІЙ АФРИЦІ. — По відповідним приготуванню збоку артилерії й літаків американська ніхота посунулася на кількадесять миль у напрямі стратегічно важного міста Ель Гетар та заняли Гафсу. Оставлені

там Ромелем італійські війська відступили без більшого бою. Тепер американці утверджують свої позиції на великому просторі, відбитому від ворога, підчас коли інженірські відділи перешукують околицю за вкритими мінами.

НІМЕЧЧИНА НЕ ВИДЕРЖИТЬ ШЕ ОДНОЇ ЗИМИ, КАЖЕ ЖІРО.

АЛЬЖІР. — У своїй розмові з Генсоном В. Болдвіном, представником „Нью Йорк Таймсу“, генерал Анрі Оноре Жіро, французький головний цивільний і військовий командант у Північній Африці, заявив, що уряд у Віші є нині німецьким урядом, і заповів, що Німеччина не зможе видержати ще одної зими. Він сказав теж, що висадження альянтських військ у південній Європі по закінченню африканської кампанії мало би „неоцінні наслідки“.

СОЮЗ ВОЯКІВ - УКРАЇНЦІВ В АНГЛІІ.

Дня 7. січня 1943 р. відбулись в місті Манчестер, в Англії, організаційні збори канадійських українських воєнків, яких було 40. Прибули з різних частин, щоби відсвяткувати українське Різдво. Гостили їх поодинокі українські родини, як теж Український Соціалний Клуб. Вони теж прибули, і то головно, на те, щоби осунувати організацію п. н. Союз Воєнків-Українців в Англії. Завданням Союзу є: Зібрати якнайточніший спис українських канадійських воєнків, що служать на території Великої Британії (Англії, Шотландії, Ірландії) і об'єднати їх для соціальних і станових цілей. Головою є Богдан Панчук, якого адреса є така: R-1071/42 Cpl. B. Panchuk — R. C. A. F. — Overseas.

АМЕРИКАНСЬКІ ЛЕТУНИ ПОБИЛИ НАЦИСТІВ.

Американські „Флаінг Фортресес“ і „Лібейторс“ бомбардували німецькі заводи для будови субмарин біля Бремену і знищили багато німецьких літаків, що зводили з ними повітряну боротьбу майже впродовж цілого їхнього лету. Два американські бомбери не вернули до Англії, звідки вилетіли.

ПРОТИ ПАНСЛОВ'ЯНСЬКОЇ ІДЕІ.

„Всеслов'янський Комітет“, що має існувати в Москві й час від часу надсилає відозви, що їх передрукуюють більшовицькі й москвофільські газети, надіслав ще одну, яку передрукували У. Ш. Вісти з 14. березня. В тій відозві є одно місце, заслужуюче на увагу. А це пригадка, що „представники громадської думки слов'янських народів в Європі“ заявили в Москві в серпні 1941 року, що вони „рішучо і твердо“ відкидають „саму ідею панслов'янства, як цілком реакційну течію, глибоко ворожу завданням рівності народів і національного розвитку всіх держав“. Роздумуючи над тим, чому це тепер Москва пригадує ось ті речі „братам слов'янам“ в Америці, можна теж зрозуміти, чому то так притихла в Америці кампанія за „всеслов'янським об'єднанням“, чи за „всеслов'янською федерацією“, що то була свого часу наробила стільки шуму, вводячи в блуд навіть деякого з українців. Видно, що червона Москва ті справи інакше розуміє, як американські москвофіли різного кольору і різного національного походження.

ПОХОРОН Б. П. О. М. СТРУТИНСЬКОГО.

Дня 15. березня поховано на українським католицьким цвинтарі в Майнерсвил, Па. бл. п. о. Микола Струтинського, понад сорочітнього члена У. Н. Союзу, відомого діяча на релігійним, громадським, письменницьким та журналістичним полі. Було повно народу. І прибуло 30 священників. Від У. Н. Союзу, що відбував у тому часі річне засідання головного уряду, вислано кондоленційну телеграму до родини, як теж вінець. Соборну Службу Божу відправив о. М. Олексів з Нантикок, Па., в сослуженню о. сов. Володимира Лотовича і о. Василя Остаха. Співав місцевий хор, скріплений дяко-учителями з сусідніх парохій. Панахиду відправив о. канцлер Ф. Тарнавський. Проповідь по українськи виголосив о. Лаврентій Закревський з Мавнт Кармел, Па., а надгробне слово виголосив по англійськи о. Капішинський, парох закарпатських українців в Майнерсвил. Піднесено заслуги Покійного, зокрема підкреслено його широкий розмах в збудованню чудової українсько-католицької церкви св. о. Ніколая в Шікаго.

ХОЧУТЬ СЛАТИ ДЕЛЕГАЦІЮ ДО ЛОНДОНУ І МОСКВИ.

„З Богом до діла, за нами Русь, за нами правда, за нами Советський Союз!“, так кінчиться поклик „Союза Освобожденія Червоної і Карпатської Русі в Америці“, зважаючи складати жертви на акцію цього Союзу. А тих грошей, як кажеться, треба буде багато, бо Союз думає виготовляти „історично-політичні брошури“ англійською мовою і висилати меморандуми, як теж заповідає, що їхня „делегация повинна відвідати Вашингтон, Лондон і Моекву“. Теж хочуть слати свою делегацию і на мирову конференцію. І то на те, щоби „подаремні русські землі“ не були предметом торгів, а „стали навіть нерозривною частию Росії — Советського Союзу“.

ЧИ НЕ КРАЙНА ЗЛОБА?

Русотяпський „Свет“ у своїм черговім нападі на українців (з 11. березня) пише, що „Свобода“ взиває збирати жертви для тих українців, що „були вислані з Галичини в глибоку Росію“ — „по причині про-німецьких симпатій і діяльності“, зараховуючи між них теж і д-ра Старосольського, та виправдуючи советський уряд за заслання таких людей, на Сибір. Ось так виправдує той релігійний часопис злочинство над невинними людьми!

„МАТУШКА РУСЬ“.

Винайшов таку в російського поета Некрасова якийсь свящ. Константин Авроров і плаче над нею в філадельфійській „Правді“ з 5. березня. Та цікаве, що бідкається за те, куди тепер іти: за Советським Союзом, чи за Матушкою-Русю. Очевидно нас це мало торкає, вже тому, що ми в Америці, американські громадяни, та що нам тут добре, та нема нам найменшої потреби іти до Советів, чи там до „Матушки“, ні теж звідси пхати тамтуди український нарід. Та, як бачимо, є такі, що думають інакше, і не мають що ліпшого робити, а хочуть натискати на американський уряд, щоби він наставав, щоби змінити назву Советського Союзу на „Матушку Русь“, а також, що для них важніше, щоби знищити „українізм“, бо він псує „благоуханіє русского духа“.

„ВІЛЬНА ПОЛЬЩА“.

Так називається польська газета, що почала виходити в Сове-тах, а яку має видавати організація „Об'єднання польських патріотів“, що повстала в Сове-тах з перебуваючих там поляків. Так це вияснює московська „Правда“. Як газета так і організація, як пише „Правда“, мають змагати „до відновлення вільної Польщі, що дорожитиме кожною пядею своєї землі, але не бажатиме ні одної пяди чужої землі“, та яка буде зв'язана з Сове-тами „братніми, добросусідськими відносинами“. В газеті пишеться теж проти польських іммігрантських кол в Англії й в Америці й тих „реакційних політиків“, котрі „кажуть польському народові здержуватись від боротьби проти гітлеризму“.

Ось та польська організація і газета викликала протести з боку польських урядових кол. Польський амбасадор Цехановскі в Вашингтоні заявив, що це є орган „групи комуністів з Польщі“, а польські урядові кола припускають, що тут мається до діла з спробою створити в Сове-тах „польський уряд на вигнання“, що конкурував би з тим польським урядом, що є в Лондоні. При тому пригадують, що підчас советсько-польської війни в 1920 році Совети створили польсько-советський уряд з Каролем Радекком на чолі.

НЕМА РАТУНКУ ДЛЯ ОГРАБЛЕНИХ

ОНА одає, що нацистська влада в Галичині видала розпорядок у справі рухомого майна, зареєстрованого свого часу советською владою на підставі законів СССР. Нацистський командант Львова проголосив, що ці загарбані мешканцям міста рухомості не будуть їм звернені, а остануть під зарядом уряду.

EVERYBODY SAVING IN EVERY PAYDAY WAR BONDS

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПРАЦЮЙ АБО ВОЮЙ!

У конгресі тепер дебати за здержання абсентизму, себто ходження робітників поза фабрику. Беруться законодавці за різні драстичні міри, головню покликуювання абсентуючихся від праці робітників до військової служби. Мають наприклад відкладати робітникам воєнних фабрик покликання до військової служби на шість місяців; а при кінці такого речення мали би правильно переглядати його рекорд точності праці, і колиб показалося, що він часто не приходив до роботи, відмовити йому дальшого відложення військової служби.

Як видно з пропонованого законодавства, ці всі заходи відносяться тільки до молодих мужчин, що підлягають військовій службі й до неї надаються, бо людей, які до військової служби з якихнебудь причин не надаються, такою дисциплінарною карою не можна досягнути. А прецінь варта би досягнути й праці, бо й вони сповняють важну

функцію в державі, що тепер бореться на життя й смерть з сильними ворогами, бо й від їх праці залежить воєнне зусилля. Треба отже або придумати відповідні закони для досягнення таких абсентистів або розбудити в громадянстві свідомість, що абсентизм стоїть на рівні не з ходженням дитини поза школу, але з дезерцією вояка з поля бою.

Не тільки люди, які можуть бути покликані до військової служби, але просто всі особи, здібні до праці, повинні зрозуміти свій обов'язок працювати для воєнної перемоги. Для кожного повинно стати обов'язком: Працюй або воюй!

"Польський Львів" у Лондоні

Не зважаючи на всі остороги з боку англійських приятелів, польські політичні імігранти в Лондоні таки відсвяткували „шістсотну річницю міста Львова". І то, як доносять, з великою помпою та з промовою польського єпископа на тему, що „Львів це чисто польське місто".

Ось ту політичну „шопку", влаштовано в Англії в такому грізному моменті, коли треба ще думати, як перемогти ворога, що доптає і нищить Польщу так, як ще її ніхто ніколи не нищив. Ось тому, коли думати про тих, що ту „шопку" влаштовували, то приходять на думку слова польського патріоти, що то колись казав польському проводови, що „ви дітоньки бавитесь, а нам іде про життя". Ось так можуть відповісти тепер польським політикам у Лондоні ті поляки, що мучаться в дійсній Польщі, ось там в Варшаві чи Кракові. Як і ті, що живуть на українських землях, а зокрема ті, що живуть у Львові...

Бо щож оце відсвятковано? Чи не ту подію, коли польський король Казимир загарбав силою українську землю і українську столицю тому 600 років? Чи та „груба" сила, якої він вжив для польської експансії супроти ослабленого тоді сусіда польського народу, як і те, що поспроваджував німецьких колоністів до Львова, не було для Польщі нещастям? Це правда, що ті колоністи стали з німців поляками, але там на заході, в дійсній Польщі, слабла польська охорона супроти німців! Це правда, що польонізаційна політика відбилась на самому українському Львові аж так погано, що українське життя в самому місті зістадо зіпхане згодом до „гетта",

до одної Руської вулиці, а решта вдержувалось тільки на передмістях, та як у Львові треба було підкуплювання польських урядовців, щоби час від часу можна було хоч поховати з деякою парадом визначнішого українського міщанина, чи захопити якийсь малий уряд. Але чи можна тим тепер хвалитись, або це промовчувати? Чи можна поминати переслідування релігійного й культурного українського життя у Львові, включно з тими, що злучені з „пацифікаціями" і нищенням українських бібліотек і кооператив чи „Просвіти" у Львові вже в часі тої Польщі, що повстала по першій світовій війні? Бо коли вже святкувати, то требаб про ось такі речі говорити, а тоді булаб з цього якась користь, бо навчилися би люди, як не треба робити, коли хочемо спокою в світі й доброго співжиття між народами, а в тому і між народом українським і польським. Підчас такого святкування ніхто з українців не відмовляв би полякам того, що звязує їх з Львовом і українськими землями. Тоді українці й поляки моглиб навіть обнятись як браття і почати думати, як налагодити відносини у Львові, щоби одні й другі були вдоволені й забезпечені, та щоби були пошановані їхні почуття. Але таке можливе тільки тоді, коли польські політики разом з польськими єпископами перестануть у першу чер-

У Справі Повоєнної Допомоги Європі

У цій справі пише Л. Марголінова в часописі „Громадський Голос", згадуючи, що є вже центр і людина на офіційному становищі, до якої можна написати, а навіть подати аплікації на майбутню роботу при реконструкції, як вона почнеться: Цим центром є офіс Герберта Лімена: Foreign Relief and Rehabilitation Operations, Department of State, Washington, D. C. Представником його є Dr. P. C. Jessup, професор інтернаціонального права в Колумбійським університеті. Від аплікантів, як виходить з питань, вимагається вища освіта, знання мов, певний науковий досвід, доказ зацікавлення соціальною працею та знайомством з умовами життя в інших країнах. Допис кінчиться покликом до тих українських жінок, що мають відповідні кваліфікації, щоби зголошувались до цієї праці, а: „Чи буде відгук, чи доведеться нам, що цікавимося найбільше допомогою українським землям самим прикласти свої сили до праці в краю, це покаже будучина та вирішить про те уряд. Але найменше, що ми можемо зробити, це хоч виявити досить ініціативи, щоби показати нашу готовість приєднатись у повній мірі до участі в допомогівій акції і наше зацікавлення в тому, щоби населенню України не було відмовлено в підтримці та допомозі".

До цього додамо, що аплікації можуть вносити не тільки жінки, але теж і чоловіки.

гу поширювати неправду про „польський Львів" і про „польські східні землі", беручи не-польські міста і землі за польські. Короткозора давня польська політика мала колись сякі такі вигляди на те, що такою пропагандою можна світ обдурити. Але не сьогодні!

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 17. березня 6. р. помер

о. Йосиф Филима,

парох української православної церкви св. Петра і Павла в Шікаго, Іл. Похорон відбудеться в понеділок дня 22. березня 1943. Покійний походив з села Денисова, повіт тернопільський, Західна Україна. До У. Н. Союзу вступив 31. грудня 1936 року, ставши членом 192 відділу У. Н. Союзу. При смерті був членом 176. відділу. В. Я. П.!

Д-Р С. ЧЕРНОВ

● Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров.
● Аналіза крови для подружого свідчення.
● Гемороїди й желяки лікується без операції.
223 SECOND AVENUE, cor. 14th ST.
NEW YORK CITY, Room 14.
GRamercy 7-7697
Офісні години 10-3; неділя 11-2.
Жінка-доктор до обслуговування.
X & флюороскоп. — Екзамінація \$2.00.

УКРАЇНЕЦЬ — СЛАВНИЙ БОРЕЦЬ І ЧЕМПІОН БРИТИЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ.

Є ним, як подає канадійський „Новий Шлях", Іван Катан, що виріс в Летридж, в Алберті, в Канаді, куди приїхав з родичами, українцями з Черновець на Буковині, як йому було чотири роки. Там і покінчив школи, між іншим і українську Рідну Школу. Це борець світової слави. У змаганнях Катана, що відбулись у лютім у Торонто, він поборов численних славних борців, а навіть Ватсона, чемпіона Бритійської Імперії.

МИРОН ЛИТВИН І СИН

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

Обслуга щира і чесна
383 Morris Avenue,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: ESsex 3-5347

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребам по ціні так
низькій як \$150.
ОБСЛУГА НАКРАЩА
JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 East 5th St.,
NEW YORK CITY
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ
ПОГРЕБНИК
НА ФІЛЯДЕЛЬФІЮ
й околицю

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ

cor. FRANKLIN & BROWN STS.,
PHILADELPHIA, PA.
Tel. MARKET 1320.
ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Занимаєсь похоронами
В BRONX, BROOKLYN, NEW
YORK І ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 Prospect Avenue,
(cor. E. 155 St.)
BRONX, N. Y.
Tel.: MEIrose 5-6577

\$150.00 ЦІЛИЙ
І вище ПОХОРОН

ОБСЛУГУЄМО В ПЕРТ АМБОЙ
І ОКОЛИЦІ

KANAI KAIN

FUNERAL HOME
433 STATE STREET,
PERTH AMBOY, N. J.
Phone: Perth Amboy 4-4646